

صحنه‌های فرودگاه کابل برای مردم افغانستان توهین آمیز بود، در تاریخ، در ذهن‌های مردم می‌ماند، در خاطرات مردم می‌ماند و ما از آن نارضایتی شدید داریم، عصبانیت شدید داریم

بسیار صریح به امریکایی‌ها گفتیم که ایران همسایه و هم‌فرهنگ افغانستان است و کسی از ما این توقع را نکند که ما با ایران رابطه خود را کمتر یا خراب کنیم، بلکه ما با ایران بهترین رابطه را نگه می‌داریم. ایران هم در حالی که امریکا در افغانستان حضور داشت و با او مخالف بود، ولی ضرورت مردم افغانستان را دانست.

داشت. دیدم ما این است که هم طالبان و هم باقی مردم افغانستان صلح می‌خواستند، منفعت بیرونی مانع صلح بود و من در جرگه ۱۳۰۰ این را به مردم گفتیم که امریکا و پاکستان به غیر از ممانعت از صلح افغانستان کار نکردند.

چه اتفاقی می‌افتد که در کنفرانس بن، شما منتخب این کنفرانس یا خروجی همه اتفاق نظرها برای حکومت موقت افغانستان می‌شوید؟

من در کنفرانس بن شرکت نکردم، در آن زمان من در داخل کشور بودم. در صفحات مرکزی افغانستان بودم در اورگان، کاش من در بن می‌بودم، اگر می‌بودم سر خود را بلند می‌کردم.

چرا روی نام شما اتفاق نظر می‌شود؟ این حمایت از کجا است؟

این را دیگر من نمی‌دانم که چرا، طبعاً تمام کسانی که در آنجا بودند با آمدن من موافقت داشتند. زمانی که آنها بر ما دست می‌گذازند یعنی امریکا جانبدار است، اروپا جانبدار ما بوده و همسایه‌های ما جانبدار ما بودند، از ایران خبر دارم که طرفدار ما بودند، پاکستان حتی مخالفت نکرده و نظر مثبت نشان داده، همچنین هموطن‌های ما، پس یک اجماعی بود که باعث آن شد که مرا انتخاب کنند.

آیا از شما برنامه گرفته بودند؟ آیا شما وعده‌های داده بودید؟ گفت‌وگویی با شما نشده بود؟

نه، من حتی خبر نداشتم که کنفرانس بن روی من صحبت می‌کند یا من تعیین می‌شوم.

خیلی بی‌برنامه این کار را نکردند؟

نمی‌دانم، شاید از دید من.

و آن روزی که حاصل این اتفاق افتاد، شما با خودتان چه عهدی داشتید برای افغانستان که محقق نشد؟

خب اتحاد و اتفاق ملی ما شد که افغانستان خانه تمام مردم افغانستان باشد که شد، متأسفانه به دلایل مخالفت امریکا و کارهای پاکستان، طالب نتوانست آمدن.

آیا در اقتصاد، در معیشت و در زیرساخت‌ها موفق بودید؟

بله، در زیرساخت‌ها بسیار موفق بودیم، در توسعه و رونق تعلیم و تربیت مردم و اولاد افغانستان بسیار موفق بودیم و میلیون‌ها جوان به مردم عرضه شد. در ایجاد اتحاد و اتفاق ملی بین مردم افغانستان و اقوام افغانستان بسیار موفق بودیم، ایجاد شورای ملی افغانستان، قانون اساسی که روشن‌نگر و اسلامی بود، بسیار موفق بودیم.

در برافراشتن بیرق افغانستان در سراسر جهان بسیار موفق بودیم، تمام جهان، کشور را به رسمیت شناخت، داد و ستدهای عظیمی شد.

و شما چطور راضی شدید میراث شما به اشرف غنی برسد؟

این موضوع رضایت من نبود، موضوع انتخابات بود.

شما حمایت کردید؟

بله، حمایت کردم. من از حیث یک آدم درس خوانده افغانستان، فکر کردم از بقیه بهتر است، فکر کردم حداقل در دو مورد از بقیه بهتر است: در بهبود نظام اداری کشور و حکومتداری کشور و در مبارزه با فساد. به همین دو دلیل هم فکر کردم که آدمی مناسب است و حمایتش کردم.

بند شدن جنگ خوشحال هستیم. از بند شدن ناامنی‌های گسترده نهایت خوشحال هستیم، اما از اینکه میلیون‌ها افغانستان کشور خود را ترک کردند، بسیار ناراحت هستیم. از اینکه اقتصاد کشور فرو ریخت، ناراحت هستیم، از اینکه امریکا پول خزانه افغانستان، خزانه ملی افغانستان را به پنهان سقوط هستیم و اعتراض شدید داریم به امریکا و از شان می‌خواهیم پول مردم افغانستان را به مردمش برگردانند.

از اینکه دخترهای افغانستان به مکتب نمی‌توانند بروند، بسیار رنج می‌بریم و ناراحت هستیم و با حکومت سرپرست طالبان صلح می‌کنیم که خیر و منفعت افغانستان و خیر دین و مسلمان در این هست که اولادش به مکتب برود. مکتب دخترهای افغانستان را باز کنند، نرفتن دخترهای ما به مکتب فقط به خیر آن تعداد خارجی‌هایی است که یک افغانستان افتاده و زیر پا می‌خواهند.

اگر حکومت اسلامی طالبان یک افغانستان مترقی و آرام و باعزت می‌خواهد، این بدون تعلیم ممکن نیست، راهش چی است؟ از دید من راهش اتحاد و اتفاق ملی است، راهش این است که تمام مردم افغانستان جمع بشوند، راهش این است آتھایی که بیرون از افغانستان به دلایلی ناراحت هستند به آنها باید مراجعه شود. وارد یک گفت‌وگو ملی شویم و اساسات دولت خود را همگی با هم یک جایی از طریق اراده ملی مردم افغانستان استوار کنیم.

دولت سرپرست محدودیت یا ممنوعیتی برای شما ایجاد کرده؟

فقط در سفرهای خارجی ممنوعیت است که تا حال نرفتیم، ولی در داخل کشور و کابل کاملاً آسان است، مردم می‌آیند، ملاقات داریم، بازدید داریم، مصاحبات داریم، شما اینجا تشریف دارید، ملاقات‌های خارجی می‌شود هیچ مشکلی وجود ندارد.

شما سیاستمدار و دیپلمات بزرگی هستید و پاسخ‌های دیپلماتیک‌تان کاملاً حساب شده است، آیا در آینده افغانستان امکان این گفت‌وگو و شکل‌گیری یک حکومت فراگیر، وحدت ملی از همه اقوام، احزاب و تفکرها با وجود دولت طالبان امکان‌پذیر است؟

خیر افغانستان در ایجاد یک حکومت همه شمول است. عزت افغانستان در ایجاد یک حکومت همه شمولی است که تمام مردم افغانستان خود را در آن احساس کنند و ببینند. خیر حکومت فعلی سرپرست طالبان هم در همین است. قوام حکومت، دوام حکومت، هر حکومتی که باشد در اتحاد و اتفاق ملی نهفته است، در احساس همه مردم که در حکومت هستند، حضور دارند نهفته است نه در تک‌گرایی، یا زدودن دیگران.

شما از ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۷ حدود پنج سال وقت داشتید، چقدر محقق شد که دولت شما چه موقت، چه بعد از انتخابات، دولت وحدت ملی باشد و همه اقوام را داشته باشد؟

اساساً اشتباه بزرگ در کنفرانس بن شد. آنجا باید حضور طالبان می‌بود. بعد از آن واضح دیدیم که امریکا و پاکستان، نیت نیک نداشتند، نیت خوب نداشتند، واضح دیدیم که داشتند مانع کوشش‌های طرف صلح و مذاکره با طالبان می‌شدند، تخریب می‌کردند و گرنه افغانستان آنقدر رنج نمی‌دید. طالبان هم حاضر به مذاکره بودند، مردم افغانستان هم این را می‌خواستند اما ممانعت عظیم مقابل کوشش صلح ما وجود

به تخریب و تضعیف ایران نکند، بلکه برای بهبود رابطه کار کند به خیر خودشان و به خیر منطقه، این یک کوشش انسانی است یعنی روش انسانی و روش شخص یک فردی که جهان صاحب صلح و آرامش و زندگی با عزت برای همه می‌خواهیم این است که با کسی اختلاف نباید بکنیم و اگر کسی با ما دوستی می‌کند او را جواب مثبت و با آغوش باز بدهیم.

سؤال مهمی که ذهن همه را مشغول می‌کند این است که ۲۰ سال امریکایی‌ها اردو و ارتشی را در افغانستان تعلیم دادند که هیچ‌گونه مقاومتی برای از هم نپاشیدن جمهوریت نکرد و شهرها یکی پس از دیگری سقوط یا به قول حکومت سرپرست، فتح شد. چرا هیچ‌گونه مقاومتی صورت نگرفت، آیا معامله‌ای در پشت پرده‌ها اتفاق افتاده بود؟

خب اینکه چرا مقاومت نشد دلیلش نبود جرأت یا نبود همت در عسگر ما نبود. جوان عسگر جمهوری افغانستان مثل طالبان جوان این خاک است، پس اگر عسگر طالبان قوت و جرأت جنگی داشت، جوان جمهوری هم این جرأت جنگی را داشت، هر دویشان از این خاک هستند. اینکه جنگ نشد و تلفات رخ نداد، افغانستان درد عظیمی دیده. هزارها هزارها هزار بلکه صدها هزار جوان این کشور شهید شده و خانه‌های بسیاری ویران شدند. ما خوشحال هستیم که جنگ نشد که افغان کشته نشد. یکی از دلایل بسیار مهم مخالفت ما با امریکا این بود که خود و متحدانش افغانستان را به برادری تشویق می‌کردند. اگر ملت امریکا با افغانستان دوستی بخواهد، ما می‌خواهیم با آنها دوستی کنیم، چرا با آنها اختلاف کنیم؟ بالاخره ما خوش هستیم که یک افغان، خون افغان هموطن خود را نریخت، ولی اینکه عسگر افغانستان نچنگید دلیلش نبود همت یا جرأت نبود، بلکه دلیلش ملاحظات ملی بود. این هم که آیا توطئه‌ای در کار بود، مسأله‌ای است که باید تحلیل و بررسی بشود.

اما چرا طالبان گزینه جایگزین دولت جمهوریت شد، با وجود فساد وحشتناکی که از این دولت و میزهایی که با پول جابه‌جا می‌شد، روایت می‌شود، مجلس و پارلمانی که نمایندگان مردم را ندارد، خیلی از گروه‌ها مخالف دوره اشرف غنی بودند. چرا طالبان شایسته فتح کابل شدند؟

فقط طالب در این مقاومت بود، کس دیگری نبود.

گروه‌های مدنی مختلف، گروه‌هایی که تلاش کنند و جایگزین اشرف غنی بشوند، وجود نداشت؟

آنها کوشش نظامی نداشتند، این حرکت یک حرکت نظامی بود، نه یک حرکت مردمی مدنی.

چرا مدنیت در مقابل لشکر و ارتش مجاهدین شکست خورد؟

نخیر، مدنیت شکست نخورد، تحلیل سیاسی و اجتماعی این فراتر از وقت گفت‌وگوی ما شما است. از لحاظی که صلح آمد و مردم افغانستان با آن تعداد عظیمی که کشته می‌شدند و زندگی‌شان آسیب می‌دید براحته رسیدند از آن خوشحال هستیم. از

در بهبود نهاد‌های ما، در رابطه نیک و حسنه ما یعنی تفکیک کرد که کجایش افغانستان است، کجایش حضور بیرونی است. با حضور بیرونی همکاری نکرد ولی با مردم افغانستان و دولت افغانستان همکاری بسیار حسنه کرد. از آن متشکرم بسیار خوشحال هستم.

اما شما از دوستی با امریکا صحبت می‌کنید، امریکایی که در لحظه رفتنش یک تصویر هالیوودی از او بران شدن مردم افغانستان به نمایش می‌گذارد. از آن بدتر، از آن بدتر متأسفانه.

و رگبار در آن کوچه منتهی به «میدان هوایی حامد کرزای» [۱].

بله، خیر امریکا این است که با ایران رابطه حسنه داشته باشد و کوشش

با امریکا اختلافی بکنیم و حال هم نمی‌خواهیم با آنها در اختلاف باشیم، بلکه من حیث افغانستان می‌خواهیم با آنها دوستی و رابطه نیک داشته باشیم، اما صحبت ما با آنها بسیار صریح بود، مثلاً در مورد ایران بسیار صریح به آنها گفتیم که ایران همسایه و هم‌زبان و هم‌فرهنگ افغانستان است و ارتباطات مردمی از ما این توقع را نکند که ما با ایران رابطه خود را کمتر یا خراب کنیم، بلکه ما با ایران بهترین رابطه را نگه می‌داریم و آنها پذیرفتند. ایران هم در حالی که امریکا در افغانستان حضور داشت و با او مخالف بود، ولی ضرورت مردم افغانستان را دانست. با وجود حضور امریکا و ناتو در افغانستان، ایران با مردم افغانستان همکاری عظیم کرد، عظیم، در بازسازی ما،

همین دلیل بود در ۲۰۰۷ با طالبان صلح کردیم که شما برادر هستید، بیایید با هم بنشینیم و خاک خود را از این مشکلات عظیمی که روز به روز در آن زیاد شده نجات بدهیم. اختلاف ما با امریکا در عملکرد نظامی اش، ایجاد زندان بگرام و ایجاد شرکت‌های خصوصی شخصی امنیتی بود. بعضی شرکت‌هایی که ساختند از افغان‌ها بودند. آنها باعث بی‌امنی بزرگی در کشور ما می‌شدند.

وامریکا با مخالفت‌هایتان حمایتش را از شما برداشت یا باز هم از شما حمایت می‌کرد؟

امریکا کمک‌های بازسازی و ساختن تشکیلات دولت را ادامه داد، ولی در مورد شخص خودم حساسیت بسیار عظیمی نشان داد. می‌خواستیم که آن روش اصلاح بشود، ما نمی‌خواستیم

آقای حامد کرزای! آینده افغانستان را چگونه می‌بینید؟

خوب.

با حضور طالبان؟

بله با حضور امارت اسلامی. در ایجاد گفت‌وگو، در جمع کردن و آوردن و خشنود کردن تمام مردم افغانستان و در تمثیل اراده ملی مردم افغانستان و در تمام اقداماتی که باعث ترقی و عزت افغانستان شود که اقدام اولش گشودن دوباره در مکتب به روی دختران کشور است. اینها می‌خواهند حکومت کنند و خوب خوش آمدند، ما هم حاضر هستیم همکار شویم ولی همکاری ما باید در تمثیل اراده ملی مردم افغانستان و در اقدامات صریح و واضح به طرف افغانستان آباد و آرام باشد نه محتاج دیگران، آن راه تعلیم می‌شود و خصوصاً از راه تعلیم دختران کشور ما می‌شود.

به امریکایی‌ها و قدرت‌های جهان آیا نگفتید که افغانستان، بریتانیا و اتحاد جماهیر شوروی را شکست داد و موجب فروپاشی آن شد؟

بسیار گفتیم. روزی آقای بایدن رئیس جمهور فعلی امریکا و چهار پنج سناتور معروف‌شان آمدند مجلس. مسأله زندان‌ها را مطرح کردم که شما به چه حق در خاک ما زندان ایجاد کردید و اگر شما همین خودسری‌هایتان ادامه پیدا کند، به سرنوشت شوروی سابق در افغانستان دچار می‌شوید. مثال‌های دیگری هم هست، بسیار بهشان گفتیم کاری که می‌کنید نادرست است، به خیر شما هم نیست، به خیر مملکت ما هم نیست. باعث آزدگی و باعث برخاستن ملت افغانستان علیه شما می‌شود.

شکست امریکا منجر به سرنوشت اتحاد جماهیر شوروی برایش خواهد بود؟

آن را نمی‌دانم. امریکا یک کشور متحد و یکپارچه، البته باعث اختلافات در بین‌شان شده، آن را می‌بینیم که اختلافاتی بروز کرده ولی اینکه باعث حالتی مثل شوروی بشود بسیار مشکل است که جواب داد.

مردم افغانستان نشان دادند با مقاومت آنها، هیچ دولت و قدرتی در خاک‌شان ماندگار نخواهد بود.

آن درست است، گفته می‌توان که مردم افغانستان صاحب خاک خود هستند، استقلال می‌خواهند، حکومت ملی می‌خواهند و حکومت از خود می‌خواهند. بخیر باشد. خوش آمدید. سرفراز باشید، بسیار تشکر.